

Gennem samfundstjenesten får den arbejdsløse et tilbud om at gøre noget frivilligt for sit samfund og sine medborgere til gengæld for den arbejdsløshedsunderstøttelse, der finansieres over skatten.

Ud fra dette må man tage stilling til det maksimale omfang af den enkeltes samfundstjeneste.

Den ledige må, selv om vedkommende deltager i samfundstjeneste, have tid til at søge beskæftigelse. Den enkeltes samfundstjeneste må ikke tidsmæssigt ligge på linje med et almindeligt arbejde. Der må ikke kunne rejses berettiget anklage imod det offentlige for at »underbetale« deltagerne i samfundstjenesten.

De offentlige institutioner må heller ikke aflastes så meget, at det medfører en egentlig reorganisering. Samfundstjenesten skal principielt betragtes og indpasses som en midlertidig foranstaltning.

Af disse grunde bør samfundstjenesten ikke overstige 24 timer ugentlig og højst foregå 4 af ugens dage.

Den nedre grænse for den ugentlige varighed af en persons samfundstjeneste må fastsættes ud fra, hvad der er praktisk muligt ud fra hensynet til den enkeltes ønske.

Det vil være urealistisk at pålægge samfundstjenesten at kunne tilbyde enhver en tjeneste i overensstemmelse med vedkommendes særlige ønske. Samfundstjenesten tilbyder derimod nogle funktioner, som de ledige så kan ansøge om.

Blandt de modeller, som kan komme på tale som forlæg til en sådan ordning, kan nævnes ordningen med de civile værnepligtige.

Hvor mange personer det vil være muligt samtidig at tilbyde samfundstjeneste, er det vanskeligt at sige, da det afhænger af mange faktorer. Forslagsstillerne anser det dog ikke for udelukket, at der med nogen god vilje skulle være mulighed for mindst 25.000 tjenester i betragtning af, at den maksimale ugentlige tjenestetid er 24 timer.

Det er også svært at skønne om behovet hos de ledige for at udføre en tjeneste til gavn for samfundet og medborgerne. At dømme efter nogle udsagn eksisterer der et stor behov for at være aktiv for andre, medens andre og mere pessimistiske vurderinger anser behovet for stærkt begrænset.

Men selv om tilslutningen til den foreslåede ordning ville blive beskeden, vil det ikke blot have været af værdi for de ledige, der tog imod tilbudet. Det ville nemlig have været af psykologisk betydning for alle ledige, at de i hvert fald alle havde fået et tilbud om at komme ud af visse af de psykologiske vanskeligheder ved arbejdsløsheden. Det ville måske få nogle af disse til at modificere

deres samfundskritik, idet de ikke kunne benægte, at samfundet havde givet dem et tilbud om fornuftig aktivitet.

Administrationen af denne ordning kunne passende ligge i primærkommunerne, idet disse har den nære kontakt til de arbejdsløse og den geografiske nærhed til statslige og amtskommunale institutioner.

Forslaget rummer naturligvis nogle usikkerhedsmomenter.

Vil forbedringer af den offentlige service gennem en samfundstjeneste ikke medføre, at man øger behovet for og kravet om offentlig service, så det ikke er muligt senere, med en forbedret beskæftigelsesmulighed i den private sektor, at reducere den offentlige sektor på ny?

I sammenhæng hermed kan man spørge, om samfundstjenestens aflastning af de offentligt ansatte vil få disse til at nedsætte deres præstationsniveau?

For at forhindre noget sådant må man undgå, at de samme personer fra samfundstjenesten i længere tid fungerer samme sted. Deres virksomhed skal ligesom personalet fra vikarbureauer være af begrænset varighed på det enkelte tjenestested. De skal ikke gro fast. Det kan også være positivt for deltagerne i samfundstjenesten, at de får lejlighed til at prøve forskellige aktiviteter, idet det kan være med til at gøre dem kvalificerede til flere forskellige slags job.

Endvidere skal en offentlig institution med uregelmæssige mellemrum unddrages aflastningen fra samfundstjenesten, så institutionen ikke mister evnen til at klare sine forpligtelser udelukkende med det normerede personale. I den forbindelse henledes opmærksomheden på, at ingen person fra samfundstjenesten ifølge det tidligere nævnte må virke mere end 4 dage ugentlig og højst 24 timer.

Forslaget om en samfundstjeneste har nogle træk fælles med forslag fra anden side om at reducere arbejdsløsheden ved at ansætte flere inden for den offentlige sektor. Det siges, at udgifterne hertil kun vil være forskellen mellem arbejdsløshedsunderstøttelse og lønnen. Statsminister Anker Jørgensen fremførte denne form for beskæftigelsespolitik i et svar til Honorérs omtale af samfundstjenesten under folketingets åbningsdebat den 6. oktober. Forslaget om samfundstjeneste engagerer ligesom det ovennævnte forslag flere personer i den offentlige service, hvorigennem man hjælper et antal ledige ud af nogle psykiske problemer ved arbejdsløsheden.

Men forslaget om samfundstjeneste har adskillige fordele i sammenligning med forslaget om flere